



ZŠ a MŠ Proseč

Základní škola a mateřská škola Proseč

Rybenská 260, 539 44 Proseč u Skutče, IČO: 75018772

tel.: 469321291, www.zsprosec.cz, e-mail: skola@zsprosec.cz

VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKU NA DROGY

ŠKOLNÍ ROK 2016/2017

OBSAH

I. ÚVOD	3
II. VYHODNOCENÍ	4
1. KOLIKRÁT V ŽIVOTĚ JSI KOUŘIL CIGARETY?	4
2. KOLIK TI BYLO LET, KDYŽ JSI POPRVÉ KOUŘIL?	4
3. S KÝM JSI CIGARETY POPRVÉ KOUŘIL?	4
4. KOUŘENÍ CIGARET POVAŽUJI ZA:	4
5. ENERGY DRINKY V SOUČASNÉ DOBĚ:	5
6. ENERGY DRINKY PIJI, PROTOŽE:	5
7. PITÍ ALKOHOLU POVAŽUJI ZA:	5
8. S PITÍM ALKOHOLU:	5
9. JAKÉMU ALKOHOLU DÁVÁM PŘEDNOST?	6
9. KTEROU Z DALŠÍCH DROG JSI JIŽ VYZKOUŠEL?	6
10. UŽITÍ DROGY POVAŽUJI ZA: (KROMĚ CIGARET A ALKOHOLU)	6
11. V SOUČASNÉ DOBĚ (VČETNĚ CIGARET A ALKOHOLU):	7
12. DROGU UŽÍVÁM, PROTOŽE (VČETNĚ CIGARET A ALKOHOLU):	7
13. JAKÉ POCITY, PROŽITKY TI DROGA PŘINESLA/PŘINÁŠÍ?	7
14. OD KOHO ZÍSKÁM DROGU?	7
15. KDE MI DOTYČNÝ DROGU PŘEDÁ?	8
16. PENÍZE NA DROGU ZÍSKÁM (VČETNĚ TABÁKU, ALKOHOLU, ENERGY DRINKŮ)?	8
17. PROČ PRO TEBE NENÍ DOBRÉ BRÁT DROGY?	8
18. MYSLÍŠ SI, ŽE JE TVOJE POVINNOST OZNÁMIT RODIČŮM, KDYŽ ZJISTÍŠ, ŽE NĚKDO Z TVÝCH PŘÁTEL UŽÍVÁ DROGY?	9
19. NABÍZEL TI VE VAŠÍ ŠKOLE (U ŠKOLY) NĚKDO DROGU?	9
20. O NEBEZPEČÍ DROG JSEM SE DOZVĚDĚL:	9
III. ZÁVĚR	11
IV. DOPORUČENÍ	13

I. Úvod

Výzkumu se zúčastnilo 119 žáků druhého stupně Základní školy Proseč. Druhý stupeň zahrnoval ve školním roce 2016/2017 6 tříd, v 6. ročníku 2 třídy (34 žáků), 7. ročníku (26 žáků), 8. ročníku (24 žáků) a 9. ročníku 2 třídy (35 žáků). Celkem navštěvovalo druhý stupeň základní školy 119.

Ročník	Dívky	Chlapci	Průměrný věk	Celkem
6.	22	12	11,9	34
7.	14	12	12,9	26
8.	9	15	13,9	24
9.	16	19	14,9	35
Celkem	61	58	-	119
6. A.	12	5	11,9	17
6. B.	10	7	11,9	17
9. A.	10	9	14,9	19
9. B.	6	10	14,9	16

Dotazník obsahuje 22 položek, které v jednotlivých třídách mapují zkušenosti žáků s kouřením, s užíváním alkoholu a dalších psychotropních látek. Dále nás zajímala konzumace energy-drinků a také, odkud žáci získávají peníze na návykové látky. Tabulky níže shrnují údaje získané od všech žáků druhého stupně.

II. Vyhodnocení

1. Kolikrát v životě jsi kouřil cigarety?

Kouřit nikdy nezkusilo 51 % žáků, přitom 37 % už kouřit zkusilo a to jedenkrát až sedmkrát a 10 dětí kouří příležitostně. Na naší škole máme 4 pravidelné kuřáky, z toho jednu dívku, pravidelní kuřáci vykouří okolo 3-20 cigaret za den. Chlapci mají více zkušeností s cigaretami než dívky.

<i>Kolikrát v životě jsi kouřil cigarety?</i>			
	Dívky	Chlapci	Celkem
Nikdy	38 (32 %)	23 (19 %)	61 (51 %)
Zkusil jsem to	19 (16 %)	25 (21 %)	44 (37 %)
Příležitostný kuřák	3 (3 %)	7 (6 %)	10 (9 %)
Pravidelný kuřák	1 (1 %)	3 (2 %)	4 (3 %)
Celkem	61 (51 %)	58 (49 %)	119 (100 %)

2. Kolik ti bylo let, když jsi poprvé kouřil?

Přibližně třetina dotázaných žáků poprvé kouřila mezi 10-14 lety, 7 % dotázaných bylo méně než 10 let a 12 žáků mělo svou první cigaretu v posledních dvou ročnících školní docházky.

<i>Kolik ti bylo let, když jsi poprvé kouřil?</i>			
	Dívky	Chlapci	Celkem
Méně než 10 let	2 (2 %)	6 (5 %)	8 (7 %)
10 – 14 let	14 (12 %)	24 (20 %)	38 (32 %)
14 – 16 let	7 (6 %)	5 (4 %)	12 (10 %)
Dosud jsem nekouřil	38 (32 %)	23 (19 %)	61 (51 %)
Celkem	61 (51 %)	58 (49 %)	119 (100 %)

3. S kým jsi cigarety poprvé kouřil?

23 % žáků uvedlo, že svoji první cigaretu si zapálili ve společnosti svých spolužáků. 18 % poprvé kouřilo s kamarády, kteří nejsou z naší školy, zde můžeme předpokládat, že půjde o žáky starší, kteří již studují na středních školách. V menším počtu také zkouší kouřit se sourozenci, s rodiči, s žáky z vyšších ročníků nebo sami.

<i>S kým jsi cigarety poprvé kouřil?</i>			
	Dívky	Chlapci	Celkem
Se starším sourozencem	2 (2 %)	2 (2 %)	4 (3 %)
Se spolužáky	6 (5 %)	21 (18 %)	27 (23 %)
S kamarády, kteří nejsou z naší školy	11 (9 %)	10 (8 %)	21 (18 %)
S rodiči	2 (2 %)	1 (1 %)	3 (3 %)
Nikdy jsem nekouřil	38 (32 %)	21 (18 %)	59 (50 %)
Jiná možnost	2 (2 %)	3 (3 %)	5 (4 %)
Celkem	61 (51 %)	58 (49 %)	119 (100 %)

4. Kouření cigaret považují za:

Kouření cigaret považuje 57 % žáků za zdraví škodlivé, 34 % dotazovaných vnímá cigaretu jako životu nebezpečnou (zejména nejmladší 6. ročník). Pro 10 žáků je kouření bezpečné, pokud znají míru, tento názor zastávají zejména chlapci. Je patrné, že s věkem (i s větší informovaností o škodlivosti cigaret) stoupá počet těch, kteří kouření považují pouze za zdraví škodlivé a naopak počet odpovědí – nebezpečné životu – s věkem klesá.

<i>Kouření cigaret považují za:</i>			
	Dívky	Chlapci	Celkem

Nebezpečné životu	22 (18 %)	19 (16 %)	41 (34 %)
Zdraví škodlivé	38 (32 %)	30 (25 %)	68 (57 %)
Bezpečné, pokud znám míru	1 (1 %)	9 (8 %)	10 (8 %)
Neškodné	0	0	0
Celkem	61 (51 %)	58 (49 %)	119 (100 %)

5. Energy drinky v současné době:

Ačkoli energy drinky nepatří mezi návykové látky, jsou značně škodlivé, dětmi však oblíbené. Zajímalo nás, jak často a proč naši žáci tyto nápoje vyhledávají. Téměř polovina dotázaných uvedla, že o drinky nemá zájem, anebo je ochutnala, ale dále je už konzumovat nechce. 45 % žáků pije energy drinky příležitostně a 10 žáků dokonce pravidelně. Někteří uvedli i příležitost, při které energy drinky pijí, tou byla oslava nebo volná hodina během vyučování. Z tabulky je zřejmé, že s věkem stoupá i počet konzumentů.

Energy drinky v současné době:			
	Dívky	Chlapci	Celkem
Piji pravidelně	1 (1 %)	9 (8 %)	10 (8 %)
Dám si příležitostně	20 (17 %)	33 (28 %)	53 (45 %)
Ochutnal jsem, ale nic mi to nedalo	19 (16 %)	10 (8 %)	29 (24 %)
Neochutnal jsem, ale uvažuji o tom	0	0	0
Nemám o ně zájem	21 (18 %)	6 (5 %)	27 (23 %)
Celkem	61 (51 %)	58 (49 %)	119 (100 %)

6. Energy drinky pijí, protože:

Více jak v polovině případů pijí žáci energy drinky proto, že mají na něco chuť, 8 % povzbudí drink jejich pozornost (chci zůstat déle vzhůru) a dále uváděli: když jsem naštvaná nebo smutná, když chybí energie, pravidelně před sportem. Žáci si drink dají i v případě, že ho má někdo jiný nebo jim ho někdo koupí, když zkrátka mají peníze nebo jen hledají zpestření života.

Energy drinky pijí, protože:			
	Dívky	Chlapci	Celkem
Mám na něco chuť	22 (18 %)	41 (34 %)	63 (53 %)
Povzbudí to moji pozornost	2 (2 %)	8 (7 %)	10 (8 %)
Hledám zpestření svého života	1 (1 %)	1 (1 %)	2 (2 %)
Chci obstát před druhými	0	0	0
Jiný důvod	6 (5 %)	0	6 (5 %)
Energy drinky nepiji	30 (25 %)	8 (7 %)	38 (32 %)
Celkem	61 (51 %)	58 (49 %)	119 (100 %)

7. Pití alkoholu považují za:

Pití alkoholu považuje za nebezpečné životu 20 % dotázaných, 18 % jí vidí jako zdraví škodlivou. 63 % žáků naší školy hodnotí konzumaci alkoholu jako bezpečnou, pokud dodrží určitou míru. Z výsledků vyplývá, že konzumaci alkoholu považují žáci za menší hrozbu, než kouření cigaret.

Pití alkoholu považují za:			
	Dívky	Chlapci	Celkem
Nebezpečné životu	12 (10 %)	12 (10 %)	24 (20 %)
Zdraví škodlivé	13 (11 %)	8 (7 %)	21 (18 %)
Bezpečné, pokud znám míru	36 (30 %)	36 (30 %)	72 (61 %)
Neškodné	0	2 (2 %)	2 (2 %)
Celkem	61 (51 %)	58 (49 %)	119 00 %)

8. S pitím alkoholu:

S pitím alkoholu nemá žádnou zkušenost 14 % žáků, 61 % žáků ochutnalo nějaký alkohol pod dohledem svých rodičů, přitom poměr chlapců a dívek je téměř vyrovnaný. Pětina všech dotázaných potom uvedla, že

alkohol konzumuje v partě vrstevníků, přičemž s věkem konzumace alkoholu v partě vzrůstá. Pravidelnými konzumenty je 5 žáků (z toho jedna dívka).

<i>S pitím alkoholu:</i>			
	Dívky	Chlapci	Celkem
Nemám žádnou zkušenost	11 (9 %)	6 (5 %)	17 (14 %)
Ochutnal jsem pod dohledem rodičů	39 (33 %)	34 (29 %)	73 (61 %)
Alkohol piji v partě vrstevníků	10 (8 %)	14 (12 %)	24 (20 %)
Alkohol piji pravidelně	1 (1 %)	4 (3 %)	5 (4 %)
Celkem	61 (51 %)	58 (49 %)	119 (100 %)

9. Jakému alkoholu dávám přednost?

Třetina dotázaných preferuje ke konzumaci alkoholu pivo, mezi ně patří i pravidelní konzumenti. 19 % upřednostňuje míchané alkoholické nápoje, 13 % víno a jako varovná se dá považovat 12 % preference tvrdého alkoholu. Vzhledem k pohlaví preferují dívky míchané alkoholické nápoje a víno, chlapci naopak pivo a tvrdý alkohol. Obliba tvrdého alkoholu roste s věkem.

<i>Jakému alkoholu dávám přednost?</i>			
	Dívky	Chlapci	Celkem
Pivo	10 (8 %)	28 (24 %)	38 (32 %)
Víno	11 (9 %)	4 (3 %)	15 (13 %)
Tvrdý alkohol	5 (4 %)	9 (8 %)	14 (12 %)
Míchané alkoholické nápoje	17 (14 %)	6 (5 %)	23 (19 %)
Žádnému	18 (15 %)	11 (9 %)	29 (24 %)
Celkem	61 (51 %)	58 (49 %)	119 (100 %)

9. Kterou z dalších drog jsi již vyzkoušel?

Dále měli žáci uvést, kterou další drogu měli možnost v životě vyzkoušet. Žáci uváděli marihuanu, hašiš a houbičky, tisíci prostředky bez doporučení lékaře a také kávu. 12 žáků již mělo zkušenost s marihuanou, z toho 9 chlapců a 3 dívky. Žáci volili i více možností, nadpočetné odpovědi jsou uvedené v závorkách a nejsou započítány do celkového součtu.

<i>Kterou z dalších drog jsi již vyzkoušel?</i>			
	Dívky	Chlapci	Celkem
Marihuana	3 (3 %)	9 (8 %)	12 (10 %)
Káva	2 (2 %)	0	2 (2 %)
Hašiš, houbičky	0	(1)	(1)
Tisíci prostředky bez dopor. lékaře	1 (1 %)	0	1
Žádnou	55 (46 %)	49 (41 %)	104 (87 %)
Celkem	61 (51 %)	58 (49 %)	119 (100 %)

10. Užití drogy považuji za: (kromě cigaret a alkoholu)

Drogu (kromě alkoholu a tabáku) vnímá 85 % žáků jako nebezpečnou životu, 9 % za zdraví škodlivou a 6 % za bezpečnou, pokud znají tu správnou míru. Uspokojivé je, že žádný žák neuvedl drogu jako bezpečnou. Z hlediska pohlaví vnímají dívky drogy jako více nebezpečné než chlapci. S věkem a přibývajícím zkušenostmi jsou žáci v hodnocení nebezpečí drog liberálnější.

<i>Užití drogy považuji za: (kromě cigaret a alkoholu)</i>			
	Dívky	Chlapci	Celkem
Nebezpečné životu	57 (48 %)	44 (37 %)	101 (85 %)
Zdraví škodlivé	2 (2 %)	9 (8 %)	11 (9 %)
Bezpečné, pokud znám míru	2 (2 %)	5 (4 %)	7 (6 %)
Neškodné	0	0	0
Celkem	61 (51 %)	58 (49 %)	119 (100 %)

11. V současné době (včetně cigaret a alkoholu):

V současné době 19 % žáků užívá drogy (včetně tabáku a alkoholu) příležitostně a tři lidé pravidelně (z toho jednou se jednalo o kávu), 12 lidí drogu pouze vyzkoušelo, ale nic jim to nedalo. Jako vhodnou příležitost k užití drogy uváděli žáci oslavy, zábavy a setkání s kamarády, v jednom případě i doma s rodičem. Z hlediska pohlaví jsou výsledky srovnatelné, avšak chlapci mají tendenci více experimentovat, a to ve skutečnosti i v představách.

<i>V současné době (včetně cigaret a alkoholu):</i>			
	Dívky	Chlapci	Celkem
Užívám drogu pravidelně	2 (2 %)	1 (1 %)	3 (3 %)
Dám si příležitostně	12 (10 %)	11 (9 %)	23 (19 %)
Vyzkoušel jsem, ale nic mi to nedalo	3 (3 %)	9 (8 %)	12 (10 %)
Nezkusil jsem, ale uvažuji o tom	1 (1 %)	4 (3 %)	5 (4 %)
O drogu nemám zájem	43 (36 %)	33 (28 %)	76 (64 %)
Celkem	61 (51 %)	58 (49 %)	119 (100 %)

12. Drogu užívám, protože (včetně cigaret a alkoholu):

Proč děti vyhledávají drogy? Žáci uváděli, že hledají zpestření života, nudí se, nebo chtějí obstát před druhými. Tři jedinci dokonce uvedli, že jsou k tomu nuceni. Jako další důvody uváděli: droga mi chutná, prostě můžu, chci to zkusit, patří to k zábavě a oslavám, chci se bavit a odreagovat, když mám deprese.

<i>Drogu užívám, protože (včetně cigaret a alkoholu):</i>			
	Dívky	Chlapci	Celkem
Chci obstát před druhými	0	1 (1 %)	1 (1 %)
Často se nudím	0	1 (1 %)	1 (1 %)
Hledám zpestření svého života	1 (1 %)	7 (6 %)	8 (7 %)
Jsem k tomu nucen	0	3 (3 %)	3 (3 %)
Jiný důvod	10 (8 %)	8 (7 %)	18 (15 %)
Neužívám	50 (42 %)	38 (32 %)	88 (74 %)
Celkem	61 (51 %)	58 (49 %)	119 (100 %)

13. Jaké pocity, prožitky ti droga přinesla/přináší?

Žáci uváděli, že po požití drogy prožívají radost ze života, pocit zvýšeného sebevědomí (zejména u chlapců) a pocit uvolnění. Dále uváděli motání hlavy a následné uvolnění, klidné přemýšlení, soustředění a odpad stresu.

<i>Jaké pocity, prožitky ti droga přinesla/přináší?</i>			
	Dívky	Chlapci	Celkem
Pocit uvolnění	4 (3 %)	3(1) (3 %)	7(1) (6 %)
Pocit zvýšeného sebevědomí	1 (1 %)	8 (7 %)	9 (8 %)
Radost ze života	5 (4 %)	4 (3 %)	9 (8 %)
Pocity strachu, deprese, úzkosti	0	0	0
Žádné, neužívám	51 (43 %)	41 (34 %)	92 (77 %)
Jiné	0	2 (2 %)	2 (2 %)
Celkem	61 (51 %)	58 (49 %)	119 (100 %)

14. Od koho získám drogu?

Výsledky dále ukazují, že v 17 % získají žáci drogu od svých kamarádů z party (a to více chlapci a zejména v posledním ročníku školní docházky), ve 4 % od někoho z rodiny nebo od neznámého člověka. Ve třech procentech uváděli jako zdroj ulici nebo spolužáky.

<i>Od koho získám drogu?</i>			
	Dívky	Chlapci	Celkem
Od kamarádů z party	6 (5 %)	14 (12 %)	20 (17 %)

„z ulice“	2 (2 %)	1(1) (1 %)	3(1) (3 %)
Od spolužáků	0(2)	4(1) (3 %)	4(3) (3 %)
Od někoho z rodiny	3 (3 %)	2(2 %)	5 (4 %)
Od neznámého člověka	3 (3 %)	2(1) (2 %)	5(1) (4 %)
Neužívám	47 (39 %)	35 (29 %)	82 (69 %)
Celkem	61 (51 %)	58 (49 %)	119 (100 %)

15. Kde mi dotyčný drogu předá?

V 18 % respondenti uvedli, že k předání drogy dojde na jejich vlastním místě setkání (blíže neurčili), 9 lidí uvedlo, že k předání dojde na ulici a u šesti žáků dochází k předání v domácím prostředí (volně dostupný alkohol v bytě apod.).

Kde mi dotyčný drogu předá?			
	Dívky	Chlapci	Celkem
Ve škole	0	0	0
Doma	2 (2 %)	4 (3 %)	6 (5 %)
Na ulici	4 (3 %)	5 (4 %)	9 (8 %)
Vlastní místo setkání	9 (8 %)	12 (10 %)	21 (18 %)
Neužívám	46 (39 %)	37 (31 %)	83 (70 %)
Celkem	61 (51 %)	58 (49 %)	119 (100 %)

16. Peníze na drogu získám (včetně tabáku, alkoholu, energy drinků)?

Peníze na drogy a energy drinky zaplatí žáci ve 24 % z vlastních úspor (a to zejména chlapci) a v 18 % z kapesného od rodičů. Jen po dvou případech bylo uvedeno, že využijí peníze od kamarádů, z peněz na svačinu nebo od jiných členů rodiny. Jak získají peníze jiným způsobem: získají drogu zdarma, neplatí, peníze si vydělají (práce, brigáda, pomoc rodičům, 3x), mamka koupí flašku. Zajímavé by bylo zjištění, jak velkou peněžní částku děti týdně obdrží od svých rodičů, a jak efektivně s ní hospodaří. V závorkách jsou uvedeny nadpočetné odpovědi, které se nezapočítávají do celkového součtu.

Peníze na drogu získám (včetně tabáku, alkoholu, energy drinků)?			
	Dívky	Chlapci	Celkem
Z kapesného od rodičů	11 (9 %)	10(2) (8 %)	21(2) 18 %)
Z peněz od jiných členů rodiny	1 (1 %)	1(2) (1 %)	2(2) (2 %)
Z vlastních úspor	10 (8 %)	19 (16 %)	29 (24 %)
Z peněz, které dostanu na svačinu	0	2(2) (2 %)	2(2) (2 %)
Od kamarádů	1 (1 %)	1(2) (1 %)	2(2) (2 %)
Nekupuji drogy	33 (28 %)	19 (16 %)	52 (44 %)
Jiným způsobem	5 (4 %)	6 (5 %)	11 (9 %)
Celkem	61 (51 %)	58 (49 %)	119 (100 %)

17. Proč pro tebe není dobré brát drogy?

Dále měli žáci uvést, proč pro ně není dobré brát drogy. Mezi nejčtenější odpovědi patřily: drogy škodí zdraví, vedou ke zločinu a násilí a negativně ovlivňují výkonnost člověka (zejména u dívek). Více jak polovina dotázaných má strach ze závislosti, nebo je odrazuje nevhodné chování, které drogy způsobují, tyto důvody hrají významnější roli zejména u dívek. 40 dotázaných zaškrtnulo, že drogy jsou pro ně příliš drahé, a 20 dotázaných uvedlo, že drogy zničí život člověku, který jej pro ně blízký. Porovnáním pohlaví zjistíme, že dívky do jisté míry odrazuje ztráta kontroly nad sebou způsobená vlivem drog (ovlivnění výkonnosti, strach ze závislosti, nevhodné chování). V této položce si žáci volili více možností, proto celkový počet neodpovídá 100 %.

Proč pro tebe není dobré brát drogy?			
	Dívky	Chlapci	Celkem
Drogy škodí zdraví	46 (39 %)	48 (40 %)	94 (79 %)

V užívání drog mi brání mravní či náboženské důvody	4 (3 %)	6 (5 %)	10 (8 %)
Drogy jsou příliš drahé	22 (18 %)	18 (15 %)	40 (34 %)
Po užití drog se člověk nevhodně chová	42 (35 %)	23 (19 %)	65 (55 %)
Strach ze závislosti drog	44 (37 %)	22 (18 %)	66 (55 %)
Moji rodiče silně odsuzují lidi, kteří berou drogy	16 (13 %)	12 (10 %)	28 (24 %)
Drogy zničily někoho, koho dobře znám	11 (9 %)	9 (8 %)	20 (17 %)
Drogy negativně ovlivňují výkonnost člověka, jeho celou osobnost	43 (36 %)	29 (24 %)	72 (61 %)
Drogy vedou ke zločinu a násilí	46 (39 %)	37 (31 %)	83 (70 %)
Jiné důvody	2 (2 %)	2 (2 %)	4 (3 %)

18. Myslíš si, že je tvoje povinnost oznámit rodičům, když zjistíš, že někdo z tvých přátel užívá drogy?

66 % dotázaných se domnívá, že by mělo rodičům říci o možných problémech jejich kamaráda s drogou. 13 % žáků by tuto skutečnost v žádném případě nesdělilo. Zajímavé by bylo zjistit, jaké důvody je k tomu vedou. Můžeme předpokládat, že by situaci vnímali jako žalování a obávali by se ztráty kamarádů a vyčlenění z kolektivu. Dá se říci, že více odvahy ke svěření problému před dospělým by měly dívky.

<i>Myslíš si, že je tvoje povinnost oznámit rodičům, když zjistíš, že někdo z tvých přátel užívá drogy?</i>			
	Dívky	Chlapci	Celkem
Určitě ne	5 (4 %)	10 (8 %)	15 (13 %)
Spíše ne	12 (10 %)	14 (12 %)	26 (22 %)
Spíše ano	24 (20 %)	20 (17 %)	44 (37 %)
Určitě ano	20 (17 %)	14 (12 %)	34 (29 %)
Celkem	61 (51 %)	58 (49 %)	119 (100 %)

19. Nabízel ti ve vaší škole (u školy) někdo drogu?

Více jak ¼ žáků nemají žádnou zkušenost s tím, že by jim někdo nabízel drogu přímo v budově naší školy. 14 % žáků nabízel drogu žák naší školy, 9 dotázaných uvedlo, že byli osloveni kamarádem z jiné školy (a to zejména chlapcům) a 3 respondentům nabízel drogy cizí člověk.

<i>Nabízel ti ve vaší škole (u školy) někdo drogu?</i>			
	Dívky	Chlapci	Celkem
Student školy	9 (8 %)	8 (7 %)	17 (14 %)
Kamarád z jiné školy	1(3) (1 %)	8(1) (7 %)	9(4) (8 %)
Cizí člověk	1 (1 %)	2 (2 %)	3 (3 %)
Nikdo	50 (42 %)	40 (34 %)	90 (76 %)
Celkem	61 (51 %)	58 (49 %)	119 (100 %)

20. O nebezpečí drog jsem se dozvěděl:

Poslední položka zjišťovala, z jakých zdrojů získávají žáci informace o nebezpečí drog. Nejvíce zastoupené zdroje byly: výuka ve škole, televize, rodiče (více u chlapců) a přednášky odborníka. Informace získávají i z četby (více dívky a také deváté ročníky) a z internetu. V této položce si žáci volili více možností, proto celkový počet neodpovídá 100 %.

<i>O nebezpečí drog jsem se dozvěděl:</i>			
	Dívky	Chlapci	Celkem
Od rodičů	12 (10 %)	26 (22 %)	38 (32 %)
Z výuky ve škole	23 (19 %)	25 (21 %)	48 (40 %)
Od spolužáků ze školy	4 (3 %)	2 (2 %)	6 (5 %)
Mimo školu	11 (9 %)	8 (7 %)	19 (16 %)
Od sourozenců	4 (3 %)	2 (2 %)	6 (5 %)

Z televize	21 (18 %)	23 (19 %)	44 (37 %)
Z přednášky odborníka	16 (13 %)	17 (14 %)	33 (28 %)
Z četby	14 (12 %)	4 (3 %)	18 (15 %)
Z internetu	10 (8 %)	10 (8 %)	20 (17 %)

III. Závěr

S **kouřením** na naší škole nemá doposud zkušenost polovina žáků druhého stupně. Přitom téměř 40 % už kouřit zkusilo a chlapci mají s tabákem více zkušeností než dívky. Nejvíce senzitivní období pro první zkušenost s cigaretou je období mezi 10-14 lety, snaha riskovat, experimentovat, napodobovat a přizpůsobovat se ostatním sebou přináší riziko. Svou první cigaretu žáci nejčastěji vykouřili právě se spolužáky nebo kamarády. V současné době máme na škole 4 pravidelné kuřáky a 10 dětí kouří příležitostně. Většina však vnímá kouření jako zdraví škodlivé nebo životu nebezpečné.

Ačkoli **energy drinky** nepatří mezi návykové látky, jsou značně škodlivé a pro děti lákavé. Zjistili jsme, že v naší škole pije energy drinky příležitostně 45 % žáků a 10 žáků dokonce pravidelně. K tomu je svádí různé okolnosti jako je oslava, volná hodina během vyučování, dostatek peněz, nebo prožívání negativních emocí (hněv, smutek). Více jak v polovině případů pijí žáci energy drinky proto, že mají na něco chuť, některým pomůže k povzbuzení jejich pozornosti, nebo si dodávají energii před sportem. Se vzrůstajícím věkem stoupá i počet konzumentů.

Konzumaci alkoholu považují naši žáci za menší hrozbu, než kouření cigaret. 63 % žáků hodnotí užívání alkoholu za bezpečné, pokud dodrží určitou míru. 61 % žáků ochutnalo nějaký alkohol pod dohledem svých rodičů. Pětina všech dotázaných potom uvedla, že alkohol konzumuje v partě vrstevníků, přičemž s věkem konzumace alkoholu v partě vzrůstá. Začlenění do skupiny vrstevníků nabývá se vzrůstajícím věkem na důležitosti a souvisí s postupným osamostatňováním dospívajícího jedince ze závislosti na rodičích. Pravidelnými konzumenty alkoholu je 5 žáků, což je varovné. Nabízí se otázka, jak získají žáci přístup k alkoholu, když vezmeme v potaz, že je dětem zakázáno prodávat alkohol. Obliba tvrdého alkoholu roste s věkem, naopak pivo je oblíbené ve všech ročnících.

Z dalších drog, které naši žáci vyzkoušeli, patří marihuana, hašiš, houbičky, tisíci prostředky bez doporučení lékaře, káva. 12 žáků již mělo zkušenost s marihuanou. Ve většině vnímá 85 % žáků drogy jako nebezpečné životu, přitom dívky se v porovnání s chlapci drog více obávají. S věkem a přibývajícimi zkušenostmi jsou žáci v hodnocení nebezpečí drog liberálnější. Z výsledků také vyplývá, že chlapci mají tendenci s drogami více experimentovat, a to ve skutečnosti i v představách.

Drogy žáci vyhledávají, protože se nudí a chtějí se více bavit a odreagovat. K oslavám a zábavám neodmyslitelně patří. Často jim schází uznání od druhých, mají depresivní náladu, nebo jen experimentují. Tři jedinci dokonce uvedli, že jsou k tomu nuceni (zřejmě se jedná o nátlak kamarádů a odměnou je přijetí do skupiny). Někteří uvedli, že si drogu vezmou proto, „že můžou“. Uvažovat můžeme o volném nastavení hranic ve výchově a nízké uvědomování si rizika spojeného s návykovým chováním. S drogou respondenti prožívají radost ze života, pocit zvýšeného sebevědomí (zejména chlapci) a uvolnění. Drogy si obstarávají od svých kamarádů z party, od někoho z rodiny nebo od neznámého člověka. Přijetí drogy od neznámého člověka je velmi rizikové. Drogu si předávají většinou na vlastním místě setkání, ale i v domácím prostředí (v jednom případě byl uveden volně dostupný alkohol v baru). Na naší škole nikdo žákům drogy nenabízel, to uvedlo 76 % respondentů. 17 jedincům nabízel drogy jiný žák naší školy, 9 jedincům kamarád z jiné školy a 3 respondentům nabízel drogy cizí člověk.

Peníze na drogy a energy drinky platí žáci ve 24 % z vlastních úspor a v 18 % z kapesného od rodičů. 11 dotázaných uvedlo, že platit nemusí, nebo si naopak peníze vydělají prací, brigádou nebo pomocí rodičů. Zajímavé by bylo zjistit, jak velkou peněžní částku děti týdně obdrží od svých rodičů, a jakým způsobem s ní hospodaří.

V další položce měli žáci uvést, proč pro ně není dobré brát drogy. Nejčtenější odpověď byla, že drogy škodí zdraví, vedou ke zločinu a násilí a negativně ovlivňují výkonnost člověka. Více jak polovina dotázaných má strach ze závislosti, nebo je odrazuje nevhodné chování, které drogy způsobují. 40 dotázaných také zaškrtnulo, že drogy jsou pro ně příliš drahé, a 20 dotázaných uvedlo, že drogy zničily život člověku, který je pro ně blízký. Z porovnání pohlaví vyplývá, že dívky do jisté míry odrazuje ztráta kontroly nad sebou způsobená vlivem drog (ovlivnění výkonnosti, strach ze závislosti, nevhodné chování).

66 % dotázaných souhlasí s tím, že je nutné oznámit rodičům, pokud zjistí, že někdo z jejich přátel užívá drogy. 13 % žáků by tuto skutečnost v žádném případě rodičům nesdělilo. Můžeme předpokládat, že takovou situaci vnímají jako žalování a obávali by se ztráty důvěry, kamarádství a vyčlenění z kolektivu. Dá se říci, že více odvahy ke svěření se dospělé osobě by měly dívky, což souvisí s jejich silnějším emočním prožíváním, senzitivitou a potřebou problém komunikovat.

Poslední položka zjišťovala, z jakých zdrojů získávají žáci informace o nebezpečí drog. Nejvíce zastoupené zdroje byly: výuka ve škole, televize, rodiče a přednášky odborníka. Je zřejmé, že škola má velký podíl na informovanosti respondentů o závažném tématu. Poznatky získávají i z četby (více dívky a také deváté ročníky) a z internetu.

IV. Doporučení

- Seznámení 6., 7., a 8. ročníku s výsledky dotazníku o drogách.
- Vstup do všech tříd druhého stupně na téma: Energy drinky a jejich škodlivost. Porovnání následků zneužívání tabáku, alkoholu a tvrdých drog.
- Vstup do všech tříd druhého stupně na téma: Poučení o rozlišení závažnosti činů a jejich hlášení kompetentní osobě – žalování versus pomoc.
- Další vhodná témata: vrstevníci jako referenční skupina.
- Sestavení nové verze dotazníku na drogy. Vhodnost opakování po 2 letech.

V Proseči dne 31. 7. 2017

.....
Mgr. Ivana Košňarová,
školní psycholožka